TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
Asiantuntijalausunto
Erityisasiantuntija Eliisa Hujala 23.9.2022

Hallintovaliokunta 28.9.2022 klo 12:30

U 67/2022 vp (E 87/2022 vp)
Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi koheesiopolitiikan lisämukautuksista (FAST-CARE)

Komissio antoi kesäkuussa ehdotuksen asetukseksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) N:o 1303/2013 ja (EU) 2021/1060 muuttamisesta lisäjoustoiksi Venäjän federaation hyökkäyssodan aiheuttamiin vaikutuksiin vastaamiseksi (COM(2022) 325 final).

Ehdotus koskee sekä 2014–2020 että 2021–2027 -ohjelmakausien täytäntöönpanosääntelyä.

Venäjän federaation Ukrainan hyökkäyssodan seuraukset vaikeuttavat edelleen koheesiopolitiikan ohjelmien toteutusta ja heikentävät jäsenvaltioiden maksuvalmiutta hankkeiden tuensaajille. Siksi komissio esitti jälkeen mukautuksia koheesiopolitiikan sääntelyyn. Tarkoituksena on välttää rahoituksen lisääminen ja sen sijaan joustavoittaa jo sovittujen määrärahojen käyttöä.

Ehdotukset pysyvät EU:n monivuotisen rahoituskehyksen vuotuisten maksu- ja sitoumusmäärärahojen rajoissa eivätkä muuta jäsenvaltioiden kokonaisohjelmavarojen määrää tai edellytä muutoksia kansallisiin ohjelmiin.

Ehdotus ei kokonaisuutena lisää Suomen maksuja EU:lle.

Keskeiset ehdotukset

<u>Venäjän hyökkäyssodasta aiheutuvien muuttoliikehaasteiden hoito (asetus 2014 - 2020)</u>

- Kolmansien maiden kansalaisten kotouttamiseen perustetulle omalle toimintalinjalle voitaisiin maksaa 100 %:n EU-osarahoitusosuutta 30.6.2024 loppuun.
- Vuosina 2022 ja 2023 maksettaisiin ylimääräinen 0,5 prosentin ennakkorahoitus Euroopan aluekehitysrahastossa (EAKR), Euroopan sosiaalirahastossa (ESR) ja koheesiorahastossa.
- Jo toteutettuja toimia voitaisiin tukea takautuvasti ja uusien säännösten mukaisia ohjelmamuutoksia voitaisiin tehdä seurantakomiteassa ilman komission päätöstä. Ohjelmakauden 2014–2020 sulkemisessa sallittaisiin mukautuksista johtuvia joustoja hyväksyttyihin ohjelma-asiakirjoihin.
- Toimia voitaisiin rahoittaa EAKR:stä ja ESR:stä myös toisen rahaston säännöillä ja ohjelma-alueen ulkopuolella kyseisessä jäsenvaltiossa.

- Jäsenvaltion ja komission väliseen maksuliikenteeseen sovellettavaan tilapäisen suojelun yksikkökustannusmallin korvauksen määrää korotettaisiin 40 eurosta 100 euroon viikossa enintään 26 viikon ajalta EU-alueelle saapumisesta.

Muut joustot (asetus 2021 - 2027)

- Venäjän hyökkäyssota on aiheuttanut hankkeiden toteutusongelmia mm. raaka-ainepulan ja työvoiman saatavuuden vuoksi ja hankkeiden toteutus on viivästynyt.

- Ohjelmakauden 2014 - 2020 sääntelyn mukaisesti jo hyväksyttyjä yli 1 miljoonan euron hankkeita (EAKR, ESR ja koheesiorahasto sekä meri- ja kalatalousrahasto) saataisiin jatkaa 2021 - 2027 kaudella uuden ohjelmakauden sääntelyn mukaisesti.

Suomen kannat

U-kirjelmän mukaisesti valtioneuvosto voi hyväksyä komission ehdotuksen mukaiset rajoitetut lisäjoustot EU-tasolla osana Venäjän sotilaallisen hyökkäyksen vaikutusten nopeaksi vähentämiseksi tarvittavia välttämättömiä toimia.

Jatkokäsittely

Neuvoston neuvottelumandaatti hyväksyttiin Coreperissa 20.7. Jäsenvaltiot puolsivat asetusehdotuksen hyväksymistä komission ehdotuksen mukaisena, edellyttäen että myös Euroopan parlamentti hyväksyy ehdotuksen ilman muutoksia.

Aluekehitysvaliokunta puolsi kiireistä hyväksymistä komission ehdotuksen mukaisena 15.9.

Euroopan parlamentti vahvistanee kantansa 3 – 6.10. täysistunnossa, jolloin sääntely tulisi voimaan lokakuussa 2022.